

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Hulzen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdart.: Pelikaan of lam? — Uit de Schrift: De geboorte van Jezus Christus, den door Job begeerden reine uit den onreine (Job, 14:4; Luc. 2:7). — Gedicht. — Kerk, leven: Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus, 3. — Christelijke stijl in onzen hui-

selijken zang. — Adventslied? — Gedicht. — Zending en Evang.: De kwestie van het Evangelistenambt, 9. — Lit. en Kunst: Van twee werelden. — Aan een jongeren tijdgenoot: Tusschen kerkelijke vrijheid en politieke onvrijheid. — Prof. Dr K. Schilder 60 jaar. — Kerknieuws.

zen" bijbel niet. In onzen bijbel (de Vulgata) staan diezelfde woorden, als welke ook boven den boomstam van Bonaventura's geschrift, in tekening, aangebracht zijn. Ook de Vulgata kent precies dezelfde woorden: Similis factus sum pellicano. Ik ben gelijk geworden aan een pelikaan. Dat is nl. in de Vulgata de vertaling van Ps. 102:7. Dat is óók de opvatting van de Septuagint: „homoiotēn pelikanē erēmikōi“. En nog de jongste, veelszins uitnemende, maar natuurlijk sterk aan de traditie gebonden roomsche vertaling leest daar: Ik ben als een pelikaan der woestijn.

Dezelfde roomsche vertaling geeft evenwel in een noot al een wenk, die nuttig heeten mag: op den pelikaan volgt de uil:

Ik ben als een pelikaan der woestijn,
En als een uil tussen puinen, —

en dan staat er deze kanttekening bij: beelden van eenzaamheid en gejammer. De offerende liefde is dus al uit het beeld weggewerkt; een „pelikaan tusschen ruïnes“ is wel wat anders dan de pelikaan in een prachtig nest boven op een boom des levens, in welks bladeren zich de volkeren verheugen. De Statenvertaling heeft: roerdomp, Noordt-zij ook. „De roerdomp in de steppe“, die „vergeefs roept om water“. Als wij in de kerk zingen:

Ik gelijk, in 't eenzaam kwijnen,
Aan den roerdomp der woestijnen,

of als onze vaders, met Datheen aanhieven:

Den Roerdomp ick ghelijc schijne,
Die stil woont in der woestijne,

dan laat de fijne, maar roomschgezinde Vondel, ons alleen zoo zingen; hij zegt het zóó:

Ik scheen
Een geest, en vel, en been:
Of als, in een woestyne,
De pelikaens natuur,
Of nachtrave, in den muur.

Ja, die vertaling met „pelikaan“ heeft, in de middeleeuwen en later, al wat op haar geweten. De „eenzaamheid“, die in psalm 102 ongetwijfeld het punt-van-vergelijking is, heeft in de voorstelling langzamerhand het veld moeten ruimen voor den prónk van een pelikaan-in-vollen-bloei: ze voedt haar jongen; en tenslotte zou dit, in d i e n e r in de natuur een voeding met meer-dan-melk, met bloed dus, bestond, een ordentelijk feest zijn. Maar de dichter van psalm 102 is van de f e e s t e n even ver verwijderd als uien in ruïnes, of als de man van psalm 42, die zijn tempelvolk nergens meer treffen kan.

Waarom hebben de middeleeuwen dat beeld van den pelikaan zoo streng vastgehouden?

Omdat het fabuleerde.

En bij fabuleuze prediking of symboliek worden de grenzen uitgewischt; dat geldt ook van de pelikaan-poëzie. Pelikaan en Phoenix, die komen straks naast elkaar; van beide vogels worden de beelden op de gevoelige plaat straks door elkaar geprojecteerd. Jansenius (van Gent) schrijft een commentaar op de Psalmen, waarin aangaande den pelikaan alle mogelijke geleerdheid wordt geventileerd; maar juist daarom te meer valt het op, dat van het heele verhaal van dat bloed uit de borst van het moederbeest geen letter wordt doorgegeven. Hij verliest zich in duizend-en-één bijzonderheid, haalt Aristoteles erbij, en Cicero, en Plinius, en Hieronymus, en Grego-

PELIKAAN OF LAM?

(BIJ HET KERSTFEEST).

HOOFDARTIKEL

De scholastieke mysticus Bonaventura heeft een verhandeling geschreven, die ons in deze Kerstdagen bezig houden kan, om tegenover zijn menigerlei doliing weer te beter den rechten gang der schriftuurlijke gedachtenisviering te vinden.

Genoemde verhandeling heeft tot opschrift: de Boom des Levens. En in de spaansche editie, die in Madrid (Bibl. de Autores Cristianos, 1946) bezorgd is, wordt, tegenover titelpagina en tegenover bl. 281, in deel II van deze Bibl., een symbolische tekening gegeven van dien boom des levens. Ge vindt een stam, takken, bladeren bij menigte. Elk blad draagt een opschrift, aanduiding van een moment uit de volheid, die in Christus is, of althans gesicht wordt te zijn, binnen den kring der spaansche hoogleraren en ordebroeders, die voor de uitgaaf zorgden. De tekening, zoo staat er onder, is geïnspireerd door Bonaventura's verhandeling zelf.

We zullen ons niet begeven in de opschriften van al die bladeren aan dien boom. Eén ding slechts vraagt voor vandaag de aandacht: de tekening van den stam.

Onder aan den stam ziet ge de wortels, die de boom slaat..... in den grond. Daarbij staat: Origo. — de oorsprong van den boom des levens. Dan, daarboven, de stamverdickking: opschrift: Levensboom. Daarbij het opschrift: Passio, het Lijden. Boven dat opschrift, uitgestrekt op den stam, het bekende beeld van het crucifix: de Christus, aan het kruis geslagen. Daarboven het opschrift: Glorificatio, Verheerlijking.

En dán wordt, en nu komen we aan ons doel, de stam afgesloten door een vogelnest. In dat nest een vogel, met breed uitgespreide vlerken. Zijn snavel boort zich op de tekening in de eigen borst; met roode inkt vindt ge dan ook een enorme bloedvlek op die borst geteekend: de scherpe snavel van den vogel heeft de borst opengebrooken: het bloed vloeit eruit. Zooals het bloed vloeit uit handen, voeten, en zijde van den aan het hout geslagen Christus, zoo vloeit het bloed óók uit die vogelborst. Daarboven staat: Similis factus sum Pellicano: ik ben gelijk geworden aan een pelikaan.

Daar staan we ineens voor onze kerstthema's: moeten we voortaan op Kerstfeest aan den pelikaan onze beelden ontleenen?

Hoe het u gegaan is, lezer, weet ik niet; wat mij betreft, ik herinner mij niet, ooit uit gereformeerden mond op het kerstfeest over den pelikaan te hebben hooren spreken.

Is dat achteruitgang? Moeten we terug? Doen we misschien beter, het beeld van het Lam, dat, om geslacht te kunnen worden, in de wereld ingedragen werd, te vervangen door dat van den pelikaan, die zijn bloed geeft, ten bate van anderen?

Want, dat het dáárom te doen is, zult u wel weten. In Haarlem is ook een op de Grootte Markt uitkomend gebouw, het is er althans geweest, waarop een

pelikaan, met gretige jongen, drinkend uit die wond. De vogel is namelijk tot symbool geworden van offerende liefde.

Ook wie geen ornitholoog is, kan zich wel veilig verlaten op wat ik uit een amerikaansche encyclopaedie hier afschrijf: de gewone pelikaan is een vogel, ter grootte van een zwaan, al lijkt hij veel grooter door de grootte van den snavel, en de quantiteit van de veeremassa. Des avonds rust het dier uit, met den snavel op de borst. Nu is de kromming aan het eind van den langen snavel rood van kleur. Dit, aldus bedoelde encyclopaedie, kan de aanleiding geweest zijn voor de legende, dat de pelikaan zijn jongen voedt met het bloed uit eigen borst. Vandaar dan ook de plaats, die de pelikaan in de kunst en de symboliek gekregen heeft: men neemt aan, dat het beest opzettelijk zijn eigen lichaam in de borststreek openpikt, zichzelf verwondende, om zijn jongen te kunnen voeden met eigen bloed. Wat elders de moedermelk doet zonder directe pijn, dat doet hier het niet zonder pijn uitgestooten moederbloed: bloed is meer dan melk. Er is hier een offer in, niet maar van „charity“, of liefde, maar van bewust, vrijwillig lijden.

Aan het heele verhaal is dus niet meer waarde toe te kennen, volgens deze encyclopaedie, dan die van een trok f a b u l e u z e „natuurlijke historie“ uit de middeleeuwen.

In dien tijd is dan ook de pelikaan het symbool geworden van den Heiland. De pelikaan is nu het symbool van Christus, wijl het dier de „pietas“, de toegewijde zorg, verbeeldt.

De nieuwere „natuurlijke historie“ geeft om het verhaal niet veel: al wordt erkend, dat het gegeven misschien toch wel op een of ander stukje realiteit terug kan zijn gegaan; er zijn vogelsoorten, zegt men, waarbij de zorg voor de voeding van den partner (niet eens: het jong) het beeld van bijzondere hulpvaardigheid vertoont; en men heeft flamingo's waargenomen, die andere dieren voedden met een fluidum, dat bij microscopisch onderzoek bloedlichaampjes bleek te bevatten. Maar vandaar tot die vrijwillig opengereten moederborst is natuurlijk meer dan één stap.

Wanneer we nu vragen: pelikaan of lam?, dan is het antwoord herhaaldelijk geweest: waarom zoudt ge hier moeten kiezen, het één óf het ander? Ettelijke crucifixen vertoonen het beeld van lam en pelikaan t e g e l i j k: het lam aan den voet, de pelikaan aan den top van het crucifix. Kan dat zoo niet, als het „toch maar symboliek“ is? Wie gaat de broeders van de symbolische kunst aan allerlei voorschriften binden?

Misschien werpt iemand tegen: dat motief van het lam is aan den bijbel ontleend, maar dat van den pelikaan niet; en dáárom zeg ik: geen pelikaan, wel het lam.

Maar roomschen zullen tegenwerpen: u kent „on-

rius; hij noemt alle mogelijke andere vertalingen van het hebreuwsche woord (evenals Brentius), verliest zich in details, die een natuurhistorisch college kunnen opvullen, en ook wel een geografische les, maar vertelt geen woord over dat bloed-voor-het-jong. Wel komt Augustinus eraan te pas, en dit merkwaardig genoeg. Augustinus nl. vertelt, dat hij wel eens gehoord heeft, dat de pelikaan — en nu gaat „het mooie“ er ineens van af — hun eigen jongen plegen te doodden; ze pikken ze dood met den snavel. Dan zitten ze drie dagen en drie nachten (een „triduum“, zoolang lag ook Christus in het graf!) te treuren over dien doodsstaat van hun kroost. Maar na die drie dagen gaat de moeder-pelikaan zich in de borst pikken met den scherp snavel, tot het bloed eruit vloeit; dat bloed vloeit dan uit de wonde, en door dat bloed worden de jongen weer levend.

Maar nog is het niet mooi genoeg. Anderen beweren, dat die jongen door een slang (de paradijs-historie kent ook een slang!) worden gedood; die pelikaan zelf staat aan die misdaad niet schuldig. Maar wat de slang (!) heeft gedood, wordt dan door het bloed van het moederdier weer levend gemaakt: het bloed neemt de kwade gevolgen van de moordende slang weg (Gen. 3:15). Nog mooier wordt het verhaal: dat bloed van het moederdier, dat de door de slang gedoodde jongen laat herleven, vloeit uit de zijde (! denk aan de zijde van Christus!) van het moederbeest.

Nu is de allegorische kous afgebreid: de kinderen Gods zijn door de slang gedood; de Christus vindt ze dood; drie dagen en ligt Hij machteloos bij die dooden gebroken terneer; dan gaat zijn bloed over hen komen, en ze gaan leven.

En Vondel kan nu van den pelikaan op den phoenix komen: „Ghelijk den Vogel Phoenix hen selven zeer we'riekend hout vergadert, ende hem daerop sett ende verbrandt, ende dat daer nae uyt die selve asche eenen nieuwen Phoenix voortkomt. Alsoo heeft onse Heer ende Saligmaker Jezus Christus hem selven dat hout des Cruyses verkoren, ende is aen het zelfde in vier der heeter liefde teghelijk verbrandt, ende ghestorven. Maar daerna ten derden dage is hij wederom nieu, onsterfelijk ende onlijdelijk weder opgestaen, SS. Patres“.

Nu is het spel voltooid. Drie dagen; slang; liefde, bloed, opstanding, mirakel. En de dood, en de opstanding, en de liefde Gods, vinden hun prototype in de natuur; de natuurlijke historie levert de plaatsen bij openbaringshistorische plaatsjes; hani soit qui mal y pense. Straks komt Berchorius een uitvoerig artikel produceren over het begrip „altaar“! In den bijbel denkt men bij altaar aan een offerlam. Maar Berchorius weet een nog schooner verhaal van het altaar der liefde, waar de pelikaan het bloed geeft aan de door de slang vermoorde jongen. Zoo moeten ook wij (want het altaar wordt nu een motief voor ons allemaal) net als de dichter van psalm 102:7 de eenzaamheid opzoeken, de eenzaamheid die ons in het lijden indompelt; daar worden we tot het offer bereid; en kunnen ons bloed geven als bijdrage tot de offerande der universele liefde. Sprekende over „het“ universele altaar, laat hij Golgotha met zijn EENIGE offerande (Hebr. 9 en 10) uit het gezicht verdwijnen, althans als é n i g e offerplaats van het EENIGE Lam; Golgotha is een universele offerplaats geworden. Sch'elermacher met zijn „Weihnachtsfeier“, waarin ook alles wat offerande brengt, „een christus“ is, kan nu veilig de kinderen der Romantiek bij tientallen naar de roomsche kerk overhevelen. Want Berchorius, Hiernonymus, Augustinus, Bonaventura, en de mystiek, die alle grenzen uitwischt, hebben het bedje van het panchristendom alang gespreid.

Het is wel heel erg.

Het is, om maar niet meer te zeggen: verschrikkelijk.

Het is zooals de Catechismus zegt: IN DEN GROND een verloochening van de eenige offerande van Christus en een vervloekte afgoderij.

Dan worden de menschen van „de oecumene“ nog kwaad op dien heidelbergschen catechismus, en op de menschen, die het bij dat boek nog altijd houden.

Daarom laten wij dien pelikaan, en dien phoenix, varen. Wat de God van Psal'm 102:7 in de eenzaamheid der door Hem verlaten Godstad heeft doen verkommen, zullen wij niet uit eigen kracht weer ten leven roepen in een mythologische tooverlantaarn-projectie, opgezet door scenarioschrijvers in bijbel-kostuum.

We zeggen op ons Kerstfeest: weg met dien pelikaan; leer ons, Heere, weer lezen het woord van het Lam, dat geslacht is. En dat in de kribbe is neergegd, opdat de dood, in de eenzaamheid, die publiek gemaakt is, zou kunnen worden aanvaard als plaats-bekleedende dood; een dood in plaats van de kinderen Gods, die van de slang, de oude slang van Genesis 3, en Openbaring 12, gebeten waren, ten doode.

Pelikaan en lam.

De tegenstelling is wel volkomen.

Indien de pelikaan zou hebben bestaan — maar behalve de ornithologen verraden reeds zelf deze theologen, dat 't maar een fabeltje is — indien, zeggen we, deze pelikaanliefde zou bestaan, dan zou die

liefde maar een „natuurlijk“ ding zijn, even natuurlijk als het doen der moeder, die het kind de borst reikt.

Maar de Schrift zegt ons op Kerstfeest: wát natuur? Natuur heeft nooit laten zien aan het oog, en natuurhistorie heeft nimmer verteld aan het oor, en natuurfilosofie heeft nergens doen opklommen in het filosoferende hart, wat God bereid heeft, spontaan en van boven af, en gansch alleen, en souverain voor degenen die Hem liefhebben (1 Cor. 2:9).

En nu de Bijbel in Israëls eeredienst heeft laten verkondigen door de patriarchen en laten voorbeelden in de ceremoniën der wet, dat een Lam geslacht moest worden, niet om een natuurproces van een algemeen altaar te perfectioneeren, maar om den plaatsvervangenden dood voor zondaren te doen lijden, nu weten wij wat Kerstfeest is. Het is geen ritueling van natuurlijke liefdesdrang, doch een snijdende prediking van zondeschuld, die alleen door het éne zoenoffer kon worden uitgedelgd. Het is de boodschap, dat God geen lief Kindje met pelikaanliefde heeft doen in het licht treden, als perfecte Pelikaan, doch zijn eigen Zoon gezonden heeft om Hem te laten doen wat niemand in de wereld kon praesteeën: de Offerande, die betalen kon, en die Gods toorn kon stillen in gerechtigheid. Het is geen feestdag van veredelde natuurliefde, doch de gedachtenisviering van de gansch eenige, en dus in volstrekte, en noodzakelijke eenzaamheid, en ook eenmaligheid, voltrokken offerande als middelaarsdaad. Om God en mensch te verzoenen.

Indien God in pelikaan en in moederdieren ons deze liefde aanschouwelijk zou hebben gemaakt, dan kon het Woord op zij worden gezet, en de natuurlijke-historie-les zou dan de preek mogen vervangen, althans beheerschen en instrueeren.

Maar nu God een stróóm van lamsoed heeft laten vloeien, en toen nog zei: bloed van lammeren en rammen hebben Mij niet verzoend, toen kwam daar die Steg, die zeide: nu kom Ik, om Uw welbehagen te doen; het oor hebt Gij mij doorboord (Ps. 40).

Nu is Kerstfeest geen „Weihnachtsfeier“, waarin het universum wordt gesierd als drager-in-zichzelf van het offer, waaraan alle „gebildete Seele“ van nature, mits ze maar zichzelf kent „in eeuwige verreining“, deel neemt, maar de begrafenismacht-in-beginsel, waar het Lam in doeken wordt gewonden, opdat de kou van den nacht het niet zou verteren, eer het zichzelf in a m b t e l i j k e overgave, het oog op Gods geopend wets- en evangelieboek, kon doen verteren.

De pelikaan der mythe „offert“ bloed, maar leeft

De geboorte van Christus, den door Job begeerden reine uit den onreine

Wie zal een reine geven uit den onreine? Niet één. Job 14:4.

En zij baarde haar eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken, en leide hem neder in de kribbe, omdat voor hemlieden geen plaats was in de herberg. Lucas 2:7.

We gaan ook het kerstfeest van 1950 vieren met nog heel veel onvervuld verlangen in ons hart. Het is vermoedend voor het vleesch om dit telkens weer te zeggen. Het is nog veel vermoeiender voor het vleesch om in deze werkelijkheid te leven en tot feestvieren geroepen te worden. De krijgsvieringen in (en de besprekingen der politici met betrekking tot) Korea zijn de horribele demonstratie van het feit, dat een nieuw en verschrikkelijk wereldconflict elk oogeblik tot een afschuwelijke ontwikkeling kan leiden. Daarvan ondervinden we nu al de gevolgen: de vele beperkingen, die ons worden opgelegd terwille van de in volen gang zijnde herbewapening, de duurte van de levensbehoefden, de schaarschte van materialen en dergelijke. Ook beginnen de gevolgen van de soevereiniteitsoverdracht in Indonesië aan het regiem van Soekarno zich zoowel ginds als hier pijnlijk te doen gevoelen. En als gevolg van het feit, dat de menscheit, generaal gesproken, op deze gebeurtenissen reageert in voortgaande verharding tegen en toenemen den afval van den levenden God, wordt de kerk, en het volk Gods steeds meer in den hoek gedrukt. Steeds meer gaan ons ontbreken de BEWIJZEN van Gods gunst, de BEWIJZEN, dat Hij zijn rijke beloften aan ons vervult.

Nu is het zeker waar — en dat is ons reeds tot troost — dat deze gang van zaken niet in strijd is met den kerstvrede, waarvan de engelen boven Efrata's ven den zongen. Wij mogen gelooven, dat God ook nu bezig is den toen bezongen kerstvrede uit te werken in de gebeurtenissen van den tijd. We mogen gelooven, dat God, die ons steeds meer BEWIJZEN van zijn gunst afneemt, juist daardoor ons geloof in den eenmaal gewerkten en sindsdien bevestigden kerstvrede tot zijn hoogste spanning opvoert, en zoo ons toerust tot den strijd van den eindtijd. Maar het is ook waar, dat zoolang deze strijd nog niet is uitgestreden, ook de volle uitwerking van den kerstvrede nog niet is gekomen. Het is ook waar, dat zoolang deze strijd

daarin en weet het niet. Het Lam van het Evangelie offert bloed, en lijf en ziel en goddelijke glorie, en moet dus sterven, maar dan den middelaarsdood. De pelikaan weet niet van priesters met een wetboek; het Lam is tevens Priester. Het Lam is ons geboren, de Hoogepriester tevens. Het Lam zal als Priester het mes in eigen keel gaan steken; want het leefde en bloedde niet uit natuur, maar het las in wet en evangelie.

Doe weg die illustraties; en lees de Schriften.

Die zijn het, die van Hem getuigen. Het altaar kan pas onder de versten universeel worden, indien en nadat dit éne Altaar, dat op Kerstfeest zijn materiaal en bedienaar zag bereid worden, zijn eenmaligen hoogen dienst praesteeën kwam. De Roerdomp der woestijn, dat is een beeld voor Israëls verslagenen, maar hij is, voor wat die e e n z a a m h e i d betreft, r e a l i t e i t geworden in Bethlehem en Golgotha.

Zoo eerst, als wij Golgotha zien, als voorbereid in den nacht van Bethlehem, zullen wij, Bernardus, en Augustinus, en Bonaventura, en ook Calvijn, én ons zelf, kunnen laten voor wat we zijn, en tot God zeggen: 'k heb door mijne zonden dit offer noodzakelijk gemaakt; vergeef mij, Vader-Rechter, en laat mij deelen in die onbegrepen liefde, die geen oog gezien, geen oor gehoord, geen hart bedacht heeft, maar die Gij bereid hebt, dien die U liefhebben. Want Dien, die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods — in Hem.

De mythologie zwijge, het evangelie spreke. — De Heere heeft „iets n i e u w s“ op aarde geschapen; ook de lammeren worden pas verstaan uit h e t Lam, dat niemand kent dan door de Schriften. Aan het Lam, dat ons k ó c h t met zijn bloed (er staat: gekócht, en niet „gevoed“), zij aanbidding, lof en eere tot in eeuwigheid gebracht. Geen pelikaan zweeft boven het kruis, maar het Lam ligt in de kribbe, om aan het mes van Golgotha te kunnen werk geven. God heeft zich geen pelikaan, maar een offer voorzien, dat niemand ziet dan door het Evangelie der verzoening en van den b o r g t o c h t.

Wij komen daarin niet voor als een „jong“ van een edel moederdier, doch als k i n d e r e n van God, die Christus wilde herstellen in dit k i n d s c h a p. Hij werd daartoe hun b r o e d e r. Hebr. 2:14, 15, dat is onze kersttekst; de pelikaan heeft nu voor altijd afgedaan: de Borg, die Broeder wilde worden, treedt in de plaats daarvan.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

niet is uitgestreden, ons nog heel veel onthouden wordt van datgene, wat de Heere ons toch heeft toegezegd als wij gehoorzaam wandelen in zijn wegen. Dat grijpt diep in ons aler leven in. En dat doet ons — als het goed met ons staat — roepen tot den Heere om de vervulling van wat Hij ons heeft toegezegd. We gaan onze zaak, de zaak van de door God zelf ons g e s c h o n k e n rechten bepleiten bij den Heere.

Dat we dat kunnen doen is een rijkdom, die in den kerstnacht de Heere begonnen is ons te schenken. Immers kunnen wij onze verbondsrechten alleen maar bij den Heere bepleiten, omdat we een Pleitbezorger hebben, die voor Gods aangezicht kan bestaan. Iemand, die als mensch onze zaak volkomen kent, maar die ook bij God aanvaardbaar is, omdat Hij zelf zonde gekend heeft noch gedaan, en ook ons aller ongerechtigheden gedragen heeft.

Naar zulk een Pleitbezorger heeft vurig verlangd Gods zeer geplaagde knecht Job. Dat verlangen heeft hij uitgedrukt in de woorden: „Wie zal een reine geven uit den onreine? Niet één“. Hoe is Job tot deze klacht gekomen? Wel, zijn geschiedenis is bekend. Job was een rechtvaardige. De Heere zelf zegt van hem, dat hij was oprecht en vroom, godvreezend en wijkend van het kwaad. Hij leefde naar de regelen van het genadeverbond. Geloovig had hij Gods beloften, in dat verbond gegeven, aanvaard. Geloovig had hij ook gewandeld in de wegen, waarop de Heere komt met de vervulling van zijn toezeggingen. De Heere had zijn knecht Job dan ook overladen met de BEWIJZEN van zijn gunst. Maar plotseling ontnam hem de Heere alles, waarin de gunst des Heeren tastbaar voor hem geworden was. Niets hield hij tenslotte meer over. En dat begrijpt Job niet. Hij begrijpt niet, dat de Heere, die op verbondsgehoorzaamheid toch groote loon heeft toegezegd, hem dat loon nu onthoudt en hem zelfs slaat op verschrikkelijke wijze. Daarbij komt, dat zijn drie vrienden: Elifaz, Bildad en Zofar hem eenstemmig voorhouden, dat zij dit doen Gods wel begrijpen. Er is volgens hen maar één verklaring voor: Job moet een zondaar zijn. Job heeft volgens hen wel den vromen man uitgehangen, maar in het geheim heeft hij niet gedaan naar de vreeze des Heeren. In het geheim zal hij wel de armen hebben verdrukt, zich ten koste van anderen onrechtmatig hebben verrijkt, of wat dan ook. Volgens hen moet Job een verbonds-